

МЕНЕДЖМЕНТ ПРІОРИТЕТІВ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ВОВНОПЕРЕРОБКИ НА ІННОВАЦІЙНИХ ЗАСАДАХ

РАССИХІНА В. Є.

кандидат економічних наук

Керч

Постановка проблеми. Останнє десятиріччя розвитку економіки України характеризується посиленням зусиль щодо пошуку «точок зростання» економіки за рахунок інноваційного розвитку сільського господарства. В цих умовах набуває вирішального значення розвиток системи виробництва та переробки вовни в Кримському регіоні як бюджетоутворюючої та соціально значущої галузі

господарства країни, що має ґрунтуватися на управлінні пріоритетами розвитку системи вівчарства та вовнопереробки з урахуванням ресурсних та часових обмежень.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженню теоретико-методологічних і прикладних проблем розвитку підприємств з виробництва та переробки вовни присвятили роботи Жарук Л. В., Каракай Ю., Наумов О. Б., Сокол О., Топіха І. Н., Туринський В. М., Скоромцова Т. О. Шелест А. С. та інші автори. Однак потребують подальшого вивчення та аналізу проблеми ефективного управління системним регіональним

розвитком вовнопереробки на засадах обмеженості ресурсів, необхідності державної підтримки, замкненості технологічної системи виробництва та переробки вовни, пріоритетності інноваційних програм та визначення критеріїв їх відбору та реалізації.

Формулювання завдань дослідження. Ефективне управління пріоритетами розвитку має ґрунтуватися на дослідженні основних принципів визначення пріоритетності програм розвитку, встановлення внутрішнього технологічного механізму взаємозв'язків між елементами системи та послідовності реалізації пріоритетних напрямків розвитку, критеріїв відбору інноваційних проектів розвитку вівчарства та вовнопереробки зумовило вибір цілей та задач дослідження.

Виклад основного матеріалу. За роки незалежності структура економіки України змінилася кардинально, з індустріальної республіки країна перейшла у розряд держав зі спрямованістю у розвитку соціальнозабезпечуючих галузей і торгівлі. Відродження і становлення таких пріоритетних напрямків як машинобудування та приладобудування, транспортні системи та виробництво засобів наземного транспорту потребує значних капіталовкладень інноваційного змісту. Тому такий стратегічний пріоритетний напрямок інноваційної діяльності як високотехнологічний розвиток сільського господарства і переробної промисловості [1] повинен набути статус загальнодержавного «літерного» пріоритету з проголошенням особливого у гармонійному розвитку людського потенціалу, економіки і природного середовища держави.

І. Н. Джуринський вказує, що промисловість та сільське господарство – дві основні галузі матеріального виробництва, що взаємно пов'язані одне з одним. Від рівня їх розвитку вирішальним чином залежить стан економіки країни та підвищення життєвого рівня народу [2]. Вчені сучасності активно підтримують цю думку [3]. Те що сільськогосподарське виробництво відстає від промислового за рівнем розвитку виробничих сил слугує однією з найбільш вагомих причин порушення пропорційності між різними галузями народного господарства.

Сировинний ухил виробничої структури національної економіки, розрахований переважно на потреби експорту, робить промисловість, зокрема, і економіку в цілому надзвичайно залежними від кон'юнктури зовнішнього ринку і звужує національні можливості щодо розвитку економіки.

Вітчизняне промислове виробництво забезпечує лише 2/3 товарних ресурсів, що надходять на внутрішній і зовнішній ринок. Інша третина ресурсів має імпортне походження. Особливо великою є частка імпорту в забезпеченні потреб економіки продукцією легкої промисловості (65,3%) [4]. Безпосередньо структурні зміни бажано здійснювати за орієнтацією на конкретні сегменти внутрішнього ринку в першу чергу, де вітчизняні товаровиробники мають або можуть дістати протягом короткого проміжку часу конкурентні переваги, спираючись на внутрішні сприятливі умови в «нішовому» розвитку національної економіки. Ця позиція відображає принципи класичної школи політичної економії, яка виража-

лася у проголошенні необмеженості торгівлі [5]. Дотримання умов повної свободи торгівлі приведе до спрямування капіталу у найбільш ефективні галузі країни. При цьому необхідно відмовитися від ізоляціонізму, визнати реальні досягнення вітчизняних і закордонних шкіл і творчо їх засвоїти і практично впровадити.

Якщо абстрагувати господарську територію Криму як автономний елемент державної системи, то можна розглядати закономірним застосування в АР Крим основних положень протекціонізму. Зокрема, доцільно використання ідеї впровадження зони спеціального інвестування виробництва та переробки вовни в АР Крим. Тут необхідний синтез законів ринку і економічної політики держави, яка особливе місце має відвести захисту і розвитку важливішого для АР Крим виробництва.

Світовий досвід підтверджує, що успішний розвиток економіки забезпечується тільки тоді, коли держава, з одного боку, бере на себе активну підтримку і стимулювання інноваційної діяльності, а з іншого – визначає її стратегію, спрямовану на зміцнення наукового потенціалу. В Україні обрано стратегію концентрації фінансового і інтелектуального капіталу на заздалегідь визначених державою пріоритетних напрямках науково-технічного прогресу [6, 7]. Завдання цільових інвестиційно-інноваційних програм тільки тоді будуть успішні й у визначений термін реалізовані, якщо вони підкріплюються пріоритетним забезпеченням ресурсів, а в необхідних випадках проведенням науково-дослідних і досвідних, конструкторських робіт.

Управління формуванням інвестиційно-інноваційних пріоритетів та програм системних реформ і комплексного інноваційного розвитку має ґрунтуватися на засадах комплексності та системності охоплення всіх сфер вовняного виробництва, ґрунтуватися на досягненнях науки та збільшенні наукоємності галузі, міжгалузевої та національній значущості, контролю та регулювання з боку компетентних державних органів, орієнтованості на досягнення соціальних ефектів.

Управління розвитком держави та регіонів має базуватися на обранні такої головної стратегії як: позиціонування за обмеженою кількістю технологічних напрямків, конкретизація яких зумовлює можливість вітчизняного науково-технологічного потенціалу щодо відповідності цій кон'юнктурі. Ця «нішова» стратегія вимагатиме задіяння вітчизняного науково-технологічного потенціалу і зробить вирішальним його вклад в інноваційний розвиток національної економіки.

Д. М. Стеченко [8, с. 13 – 14] виділяє два основних напрями у виборі регіональної стратегії: перший напрям полягає у створенні стартового капіталу через продаж акцій діючих підприємств і залучення інвесторів у масштабні спільні проекти модернізації економіки. Другий пріоритетний напрям – визначення точок зростання економіки, спроможних дати велику, але «різношвидкісну» віддачу, яка поступово спрямувалася би на розвиток економіки у міру освоєння капіталовкладень. Наукові підходи до використання, відтворення, розвитку інноваційного потенціалу мають ґрунтуватися на всебічному урахуванні особливостей, що склалися на регіональному рівні. На нашу думку, промисловість

Криму може активно використати «нішову» інноваційну стратегію розвитку економіки – розвиток виробництва та переробки вовни. Вівчарство на території Криму має глибокі вікові коріння. Близькість крупного наукового центру степового тваринництва НДІ Асканія-Нова, надає можливість для розвитку найбільш стійких та перспективних у наших кліматичних умовах породи овець.

Оздоровлення та розвиток вівчарства не потребує великих капіталовкладень. Необхідно створити економічні основи привабливості їхнього розвитку, тобто створити можливість гарантованого збуту. Таке завдання не можливо виконати без втручання з боку держави. Необхідне впровадження спеціальних державних програм, що передбачатимуть тарифне мито на регулювання надходження вовни з-за кордону та міститимуть прогноз зменшення обсягів імпорту до мінімуму або навіть до повного забезпечення підприємств готових вовняних виробів вітчизняною сировиною.

Впровадження логічно пов'язаного комплексу інноваційних проектів, кожен з яких був би виробником і споживачем у процесі переробки сільськогосподарської сировини в готову вовняну продукцію дозволило б максимізувати кількість високоякісної продукції, мінімізувати витрати та забезпечити високі доходи. У цій ситуації виграшним є безвідходний ланцюг технологій виробництва і переробки вовни з урахуванням впровадження енергозберігаючої техніки. Рациональне управління використанням повного набору необхідної техніки і технологій у взаємопов'язаному ланцюгу «сільське господарство – первинна обробка вовни – переробка вовни у готову продукцію» має ґрунтуватися на замкненому технологічному безвідходному циклі виробництва продукції з вовняної сировини.

Таким чином, розв'язання вузлових питань економічної, технічної, соціальної і зовнішньоекономічної політики вовняних виробництв залежить від інноваційної активності.

В ринкових умовах для всіх формувань виробництва і переробки продукції вівчарства повинні бути визначені наступні пріоритети управління розвитком: відродження та стабілізація розвитку галузі вівчарства; збережен-

ня унікального генофонду овець, створеного вченими-селекціонерами України; забезпечення наявного поголів'я овець міцною повноцінною кормовою базою; створення ринку збуту для вівчарської продукції; створення для всіх господарств рівних економічних відносин у виробництві, переробці та реалізації продукції; регулювання фінансово-економічних відносин через господарські договори, як основної правово-юридичної форми діяльності підприємств; проведення маркетингових досліджень з метою підвищення ефективності розвитку галузі вівчарства.

Висновки. Менеджмент пріоритетів виробництва та переробки вовни у Кримському регіоні пов'язаний з елементами суб'єктивізму, вибір конкретних напрямків науково-технічного розвитку – більш складний і конфліктний процес, ніж державні пріоритети на основі критичних технологій. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» №433-І від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України 2003. – №13. – с. 99.

2. **Джуринский Н. И.** Проблемы сырьевой базы текстильной промышленности / Джуринский Н. И. – М.: Легкая индустрия, 1968. – 188 с.

3. **Топіха І. Н.** Теоретичні основи формування стратегії розвитку виробництва та переробки текстильної сировини / Топіха І. Н., Наумов О. Б. // Формування ринкових відносин в Україні. – К.: НДЕІ, 2003. – № 11. – С. 70 – 74.

4. **Якубовський М.** Концептуальні основи стратегії розвитку промисловості України на період до 2017 року / Якубовський М., Новицький В., Кіндзерський Ю. // Економіка України. – 2007. – №11. – С. 4 – 20.

5. **Заррин П. И.** Английская классическая буржуазная политическая экономия / Заррин П. И. – М.: ИСЭЛ, 1958. – 142 с.

6. «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» Закон України від 16 січня 2003р. №433 – 4 // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №13. – С. 354 – 358.

7. Програма діяльності Кабінету Міністрів України «Послідовність. Ефективність. Відповідальність» // Урядовий кур'єр від 31 березня 2004 р.

8. **Стеченко Д. М.** Інноваційні форми регіонального розвитку: Навч. посібник. – К.: Вища школа, 2002. – 254 с.